

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2025
9. volební období

Těsnopisecká zpráva o schůzi
Poslanecké sněmovny Parlamentu

Schválený pořad 90. schůze Poslanecké sněmovny

Pořad schůze nebyl schválen.

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2025
9. volební období

TĚSNOPISECKÁ ZPRÁVA
o 90. schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu
konané dne 25. ledna 2024

Obsah:

Strana:

25. ledna 2024

Schůzi zahájil místopředseda PSP Jan Bartošek.

Usnesení schváleno (č. 882).

Řeč poslance Tomia Okamury	3
Řeč poslankyně Aleny Schillerové	12

Další část schůze řídil místopředseda PSP Karel Havlíček.

Řeč poslankyně Aleny Schillerové	14
Řeč poslance Marka Bendy	14

Pořad schůze nebyl schválen.

Závěrečná řeč místopředsedy PSP Karla Havlíčka

Zahájení schůze Poslanecké sněmovny
25. ledna 2024
Přítomno: 177 poslanců

(Schůze zahájena v 15.29 hodin.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vážení členové vlády, tímto zahajuji 90. schůzi Poslanecké sněmovny.

Aby byla zaznamenána naše účast, tak vás nejprve všechny odhlásím a prosím, abyste se všichni přihlásili identifikačními kartami.

Schůzi svolala předsedkyně Poslanecké sněmovny podle § 51 odst. 4 našeho jednacího řádu, a to na základě žádosti 60 poslanců. Pozvánka vám byla rozeslána elektronickou poštou v pátek dne 19. ledna 2024.

Nyní přistoupíme k určení dvou ověřovatelů, ale potřebuji naplnit kvorum, 63, v tento moment můžeme hlasovat. Omlouvám se, přítomno je 130 poslanců, takže můžeme pokračovat dál.

Navrhuji, abychom určili poslance Oldřicha Černého a poslance Ondřeje Koláře. Chci se zeptat, zda má někdo návrh na jiného ověřovatele této schůze? Nevidím.

V tom případě zahajuji hlasování a ptám se, kdo je pro tyto dva ověřovatele? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. Kdo je proti?

Hlasování s pořadovým číslem 1, přihlášeno je 146 poslankyň a poslanců, pro 142, proti 3.

Konstatuji, že ověřovateli 90. schůze Poslanecké sněmovny jsme určili pana poslance Oldřicha Černého a pana poslance Ondřeje Koláře.

Než budeme pokračovat dál, eviduji přednostní práva. Jako první s přednostním právem je přihlášen pan poslanec Josef Cogan, potom pan místopředseda Karel Havlíček, Tomio Okamura, Radim Fiala, Alena Schillerová. (K poslanci Coganovi:) Stahujete přednostní právo? Dobře. Chci se zeptat... Pan místopředseda Havlíček také stahuje svoje přednostní právo. Pan předseda Tomio Okamura, dobře. Přečtu tedy pořadí přednostních práv, abychom věděli, jak budou postupovat. Než vám udělím slovo, konstatuji tedy, že v tento moment eviduji dvě přednostní práva: pan předseda Tomio Okamura a paní předsedkyně Alena Schillerová. Prosím, máte slovo.

Poslanec Tomio Okamura: Vážené dámy a pánové, máme tady teď na programu opoziční mimořádnou schůzi ohledně zákona o referendu. Hnutí SPD prosazuje dlouhodobě a opakovaně zákon o referendu, aby mohli naši občané v případě zájmu hlasovat o všech zásadních otázkách. Fialova vládní pětikoalice referendum zásadně odmítá a hnutí ANO odmítá, lépe řečeno, v jejich návrhu přímo zakazuje, referendum o členství České republiky v Evropské unii či v NATO. My v SPD chceme demokracii a chceme i referendum o vystoupení či setrvání České republiky v EU, ale vládní koalice je proti, i v hnutí ANO jsou proti. Konkrétně hnutí ANO chce umožnit jen omezený okruh otázek pro referendum a zcela odmítá referendum o členství České republiky v Evropské unii či v NATO. Navíc hnutí ANO navrhuje velmi vysoké kvorum podpisů občanů k vyvolání referenda a také k platnosti referenda, čímž je konání referenda velmi ztíženo.

Tady bych chtěl zdůraznit, že hnutí SPD navrhuje referendum o vystoupení či setrvání v Evropské unii tak, a je to otázka, kterou by měli občané rozhodnout v referendu, nikoliv Okamura – my chceme, aby občané se na toto téma vyjádřili. Hnutí SPD naopak navrhuje v našem návrhu, my v našem návrhu zákona o referendu navrhujeme mnohem vstřícnější podmínky než hnutí ANO, protože chceme, aby bylo uskutečnění referenda reálně možné. Navrhli jsme zákon o referendu v minulém volebním období a i v tomto již před dvěma lety. Mnohokrát jsem se snažil zákon o referendu zařadit na program schůze Sněmovny, ale vládní koalice vždy můj návrh zamítla. Nyní přichází s osekáním omezeným návrhem na referendum i hnutí ANO.

To je současná situace v Parlamentu. Situaci mohou podle mého názoru v podstatě vyřešit jen nové volby.

Hnutí ANO ve svém návrhu píše, že občané nesmí rozhodovat o členství České republiky v mezinárodních organizacích nebo institucích, tedy podle hnutí ANO nesmí rozhodovat o členství České republiky v Evropské unii a v NATO. A to jako proč? Přece i u nás proběhlo před dvaceti lety referendum o vstupu do Evropské unie, tak proč lidé podle vás nesmí o stejné otázce po dvaceti letech hlasovat znovu? Vždyť všichni vidíme, že je to jiná EU než před dvaceti lety! Takže občané před pár lety toto právo měli, ale teď podle vás asi zblbli natolik, že už jim ho dát nechcete? Přitom jsou to do značné míry ti stejní občané, jenom jsou o dvacet let starší. Přitom všichni vidíme, že fungování Evropské unie je jiné, než nám propagátoři EU tehdy slibovali, a zároveň většinu zla, které EU přinese, zamlčeli nebo sami neznali. A teď se vy všichni zastánci Evropské unie bojíte, že lidé rozhodnou o vystoupení České republiky z Evropské unie.

Hnutí ANO také zakazuje v jejich návrhu další důležitou věc. Vy zakazujete hlasovat o změně ústavního pořádku, neboli jinými slovy zakazujete hlasovat o zrušení Senátu. Ale já si myslím, že to je důležitá otázka, protože hnutí SPD prosazuje referendum o zrušení Senátu, aby občané sami rozhodli, zdali chtějí, aby byl v České republice Senát, anebo abychom ušetřili a aby tady byl pouze jednokomorový parlament, jako je tomu například na Slovensku nebo v Maďarsku, to znamená ve srovnatelných zemích v okolí České republiky. Trošku tomu nerozumím, protože jsem v minulosti slyšel hlasy z hnutí ANO, že mluví o zrušení Senátu, a teď přitom v zákoně o referendu zakazujete občanům, aby vyvolali referendum o zrušení Senátu. Náš návrh, návrh SPD, naopak umožňuje vyvolat referendum o zrušení Senátu, aby sami občané rozhodli o tom, jakou chtějí Českou republiku a zdali chtějí být členem Evropské unie, zdali chtějí Senát či nikoliv.

Takže zde jsem samozřejmě na úvod rozebral zásadní rozdíly mezi návrhem zákona o referendu z pera hnutí ANO a zásadní rozdíly tím pádem mezi návrhem z pera SPD, který už tady jsem podal jak v minulém volebním období, tak jsem ho podal před dvěma lety v tomto volebním období.

Je skutečně podivuhodné nebo podivné, je skutečně podivné, proč se tak vy všichni, tedy kromě SPD, kteří zastáváte členství České republiky v EU a jste pro to, abychom byli v područí Bruselu, tak proč se tak bráníte opakovanému referendu, protože před dvaceti lety to bylo referendum, které bylo bez kvora. To znamená, i jeden člověk, i jeden volič mohl rozhodnout o tom, zdali vstoupíme do EU, nebo ne, pakliže by ostatní nepřišli. Je to stejný princip, jako platí u voleb v České republice, protože i u voleb může jeden jediný člověk rozhodnout o tom, zdali se někdo stane třeba senátorem nebo ne, a jeden jediný člověk může rozhodnout v podstatě o volbách, pakliže by jiní nepřišli, protože tam není quorum. Takže u voleb to umožňujete bez kvora a umožňujete, aby lidé rozhodovali o těchto otázkách, protože součástí volebních programů jednotlivých politických stran jsou samozřejmě i tato témata, ale kdyby občané chtěli rozhodovat o jedné jediné otázce z těch širokých volebních programů, tak slyším od odpůrců referenda, že občané prý nejsou kompetentní. Občané prý se v tom tak nevyznají. Tak tento váš argument nejenom že je lidsky ošklivý, protože si hrajete na elity, považujete občany za hlupáky a hlasy občanů jsou vám dobré tak maximálně k tomu,

aby vás jednou za čtyři roky zvolili, a pak jim říkáte, aby drželi hubu a krok. S tím prostě SPD nesouhlasí. My si myslíme, že tato země patří lidem, občanům, ne vybraným samozvaným vládním elitám.

Ale hlavně ten váš argument je také nelogický, protože logicky náš volební systém funguje tak jako v demokratických zemích, že občané ve volbách rozhodnou jednou za čtyři roky, za šest let podle toho, jak to je – Sněmovna, Senát a tak podobně – rozhodnou vlastně o balíku politického programu jednotlivých politických stran. Ty politické programy mají často i desítky stran a vy všichni, kteří se necháváte volit občany a teď jste proti referendu, vlastně připouštíte, že občan je kompetentní – a já jsem o tom přesvědčen, je to správně – že je kompetentní k tomu, rozhodnout o desítkách stran politických programů desítek politických stran, které se zúčastňují voleb. Takže je kompetentní rozhodnout, je to tak. A teď v případě referenda, kdyby si občan vybral jenom jednu jedinou otázku z těch mnohastránkových politických programů, jednu jedinou, tak mu o ní zakazujete hlasovat s argumentem, že prý občan není kompetentní o tom rozhodnout. Vždyť je to protimluv, vždyť to nemá žádnou logiku! Tady je vidět ta účelovost vašeho přístupu, selektivnost vašeho přístupu. Takže SPD s těmito vašimi argumenty, s argumenty odpůrců referenda, prostě nesouhlasí a myslím, že jsem to tady vysvětlil zcela polopaticky, že to, proč vy se bráníte referendu, nemá žádnou logiku, a je v tom jenom strach o vaše vlastní koryta a o vaše vlastní posty. Takže to je rozdíl vidění našeho hnutí SPD, které má přímou demokracii v názvu, a my prosazujeme zákon o referendu, přímou volbu politiků a také jejich odvolatelnost, ostatně jako to je i v západních zemích, třeba ve Spojených státech, ve Švýcarsku a tak podobně.

Takže co se týče toho, že vy se bojíte, vy všichni kromě SPD se bojíte toho, aby občané náhodou nerozhodli o vystoupení České republiky z Evropské unie, tak vám chci říct, že to není problém referenda nebo občanů. Kdyby Unie fungovala tak, jak nám slibovali, kdyby Brusel pracoval v náš prospěch, a ne proti nám, nikdo nebude chtít Unii opustit, a to platí o čemkoliv. Přesvědčte nás, že euro má smysl, že má smysl ztratit suverenitu, svrchovanost nad vlastní zemí, a nemusíte se bát referend. Jenže to neumíte. Neumíte nás přesvědčit, že likvidace české a evropské ekonomiky pod záminkou boje s neškodným kyslíčkovým plynem má smysl. Umíte jen diktovat.

Jakkoliv je tedy hlasování o zákonu referendu v současném rozpoložení Sněmovny předem marné, není marné znovu si říct, co to znamená demokracie, jejímž úhelným kamenem je právo občanů rozhodovat přímo o své zemi a o svých životech. Ostatně i česká ústava v čl. 2 odst. 2 jasně předpokládá, že bude přijat ústavní zákon o referendu. Cituji: „Ústavní zákon může stanovit, kdy lid vykonává státní moc přímo.“ A tento článek české ústavy, který je hned v odst. 2, není po desítky let naplněn, protože tenkrát ti, co psali ústavu, smýšleli demokraticky, ale to netušili, že politici, kteří by se měli podle ústavy řídit, ve skutečnosti demokracii nechtějí. Takže tady je jasný demokratický deficit, který máme my v České republice, a mimochodem se to projevuje i na včerejším rozsudku Ústavního soudu.

A chci mluvit o těch obstrukcích. Tady vznikla zajímavá situace, což je určitě na zamyšlení i tady, na právníky zleva, zprava, ale hlavně ty opoziční, a to v pozitivním slova smyslu, protože tady vznikla situace, že dvanáct ústavních právníků, občany nevolených ústavních právníků řeklo, že přímo volení zástupci politických stran – to znamená, my jsme voleni přímo občany, ty politické strany, tím nemyslím přímou volbu, nás opozici volilo dohromady kolem 2 milionů občanů za náš politický program, za to, abychom prosazovali ten program, který tady prosazujeme – teď nám dvanáct lidí řeklo, kteří nejsou voleni občany, ale jsou placeni i těmi občany, oni nám vlastně řekli: Vy nesmíte prosazovat váš volební program, za který jste zvoleni 2 miliony lidí ze všech sil, ale smíte ho prosazovat jenom odtud potud, jakoby polovičatě, neúplně, bez nasazení, protože pak už je to moc. To je rozsudek vlastně Ústavního soudu týkající se obstrukcí. Takže znovu opakuju, dvanáct nikým nevolených lidí, to znamená občany nevolených lidí, se pokouší omezit práva politických stran, které volily 2 miliony lidí, s tím, že se snaží omezit naši politickou práci. My na to máme lék, a tady se

přesně ukazuje ten demokratický deficit a mezera, která tady je ve fungování státu, a to je zákon o referendu, protože kdyby tady byl závazný zákon o referendu, což navrhujeme, samozřejmě by to situaci řešilo. A tady přesně vidíte, kde je ten deficit. Protože kdyby občané řekli, kdyby bylo referendum o korespondenční volbě, tak občané se vyjádří v závazném referendu a pak to logicky nemůže ani ohýbat, respektive rozhodovat jinak Ústavní soud, protože by to bylo už úplně proti lidem. Samozřejmě i tenhle moment rozhodnutí Ústavního soudu – já s tím rozhodnutím nesouhlasím, nezbyvá než to respektovat, ale prostě s ním lidsky, bytostně nesouhlasím – je pozoruhodný i v dalším momentě, že vlastně ústavní soudci – a vidíte, jak je tady nastaven zvláště systém – kteří jsou voleni Senátem, přičemž senátoři jsou voleni násobně méně počty voličů než poslanci, tak vlastně ti senátoři, kteří vybrali ústavní soudce, jsou voleni méně hlasy, než je zvolena opozice, jejíž práva ti ústavní soudci teď omezili v politické práci. Tak to už je úplně na hlavu! Tady opravdu je to velký deficit toho, jakým způsobem se tady má vlastně vykonávat vůle lidu v souladu s volebními programy, které tady my, jednotlivé strany, zastupujeme.

Takže opět samozřejmě řešením by bylo, aby ústavní soudce vybírala Poslanecká sněmovna, protože my zastupujeme, ať se to někomu líbí, nebo ne – není to o Okamurovi nebo o Fialovi, o Babišovi nebo někom – prostě tady je nejvyšší volební účast, tady chodí 60 % nebo i více v minulých volbách k volbám do Poslanecké sněmovny, takže je to ten nejreprezentativnější, nejlegitimnější, je to průřez míněním občanů, volebními preferencemi občanů, názorovým spektrem, takže logicky u takto závažné věci jako volba ústavních soudců by bylo optimální, aby tuto pravomoc měla Poslanecká sněmovna, protože teď došlo k tomu vychýlení, že vlastně – a naši voliči, já když čtu tu diskusi, tak si to myslí, já vám to řeknu na rovinu, stačí se podívat do komentářů, a těch komentářů je spousta – že Ústavní soud je prodloužená ruka pětikoalice. A došlo zase k velkému zvýšení nedůvěry v demokracii a v systém v České republice. Nebo by to mělo být aspoň tak podle mého názoru, aby část ústavních soudců, alespoň něco mezi, volila Poslanecká sněmovna, část třeba Senát a tak podobně, protože tady se to opravdu vychýlilo. A jak teď hovořím zrovna o tom, jak tam komentoval Ústavní soud ta dlouhá jednání, tak skutečně jsme se dostali do zcela nelogického momentu. Zástupci 2 milionů lidí jsou omezováni dvanácti lidmi, kteří nejsou vůbec občany voleni, k tomu, abychom mohli naplno prosazovat náš politický program.

Samozřejmě zároveň jedním dechem říkám, že jestli si chcete změnit zákon o jednacím řádu, tak máte tady – vždyť vy na to máte sílu. Je to jako s tou korespondenční volbou. Diskuse by byla jiná, byť bychom s tím nesouhlasili, kdybyste nejprve změnili ústavu – na to ale sílu nemáte – a na základě změněné ústavy byste si pak podali zákon o korespondenční volbě, který by odpovídal ústavě. To je přece správný postup, ale ne že vy nezměníte ústavu, protože tady nemáte ústavní většinu ve Sněmovně, a navrhnete protiústavní korespondenční zákon, který nesplňuje ani tajnost, ani rovnost, a ještě může způsobit manipulace při sčítání.

Takže to je to, co já bych chtěl, protože my uznáváme výsledky voleb, my v SPD, my jsme demokrati – na rozdíl od paní Pekarové Adamové, předsedkyně Poslanecké sněmovny, která hned po volbách neuznala výsledek voleb tady ve Sněmovně, za podpory Fialovy vládní pětikoalice, a hodila více než půl milionu hlasů občanů přes palubu, a teď se diví – tak já si myslím, že bychom měli takto postupovat, aby to bylo co nejvíce v souladu s demokracií a s vůlí občanů. A znova říkám, je to tady přesně ten zákon o referendu, který by celou situaci řešil, závazný zákon o referendu. Zákon o referendu naplňuje dikci české ústavy, která říká, že lid rozhoduje také přímo, přičemž ústava nijak nestanoví, o čem občané rozhodovat nesmějí. Ústava předpokládá, že občan má naprosto stejný mandát a práva jako jeho zastupitel. Správně tomu tak ovšem není, naopak – občan je podle mého názoru vždy nadřazen svému zástupci. Z logiky věci nemůže mít pravomoci větší ten, koho pověřím, než ten, kdo pravomoci předává.

Fialova vláda považuje návrh ústavního zákona o referendu za problematický, neboť, cituji, „řada společenských otázek vyžaduje nepopulární opatření, na nichž je velice těžké

dosáhnout konsenzu napříč politickým spektrem, jakkoli jsou fakticky nezbytná“. Přeloženo do češtiny: Vláda, Fialova vládní pětikoalice si osobuje právo diktovat občanům to, k čemu nemá politický mandát, to, s čím většina společnosti nesouhlasí. Ale tomu se říká diktatura, ne demokracie.

Samozřejmě, absolutní selhání předvedli v této souvislosti Piráti, protože Piráti již v minulém volebním období, v tomto volebním období, měli v politickém programu, který slíbili občanům, referendum. Měli tam referendum včetně referenda o vystoupení z EU – ano, včetně. V minulém volebním období flagrantně porušili volební sliby svým voličům poprvé, kdy v rámci toho, že se náš návrh SPD, náš návrh zákona o referendu, SPD, v minulém volebním období se poprvé v historii samostatné České republiky dostal zákon o referendu přes první čtení, a byl to náš zákon, SPD. No jo, ve druhém čtení se to zadrhlo, takže už do třetího čtení nedoputoval. Piráti tenkrát – Piráty tam zastupoval místopředseda Sněmovny Píkal v té komisi pro ústavu, kde jsem byl členem, takže to všechno vím z první ruky – a najednou Piráti ustoupili z toho požadavku na referendum o setrvání či vystoupení z EU. Takže oni zradili okamžitě po volbách. Okamžitě zradili volební program, který slibovali voličům. A teď ještě tu zradu posunuli dál, zradu na svých voličích, kdy už jsou úplně proti referendu, přestože to měli ve volebním programu. Takže Piráti, to je opravdu neuvěřitelná skupina, protože normálně na rovinu poruší volební program. Prostě to tak je.

Politologové definují to, když vláda prosazuje něco nebo diktuje občanům to, k čemu nemá politický mandát a s čím většina společnosti nesouhlasí, politologové to definují jako diktaturu oligarchie, tedy nadvládu elit. Chápu, že vládní pětikoalice prosazuje diktaturu oligarchie, ale prosím, nezkoušejte se vydávat za demokraty. Těmi nejste, nikdy jste nebyli, a já se budu modlit, aby alespoň někteří z vás prohlédli a postavili se na stranu demokracie. Vy z vládní pětikoalice demokracii odmítáte, protože jste jen v zajetí mýtů, které šíří jak politici, tak některá média. Přesněji, média se veřejné debatě o tom, co je demokracie, vyhýbají jako čert kříži. Vědí proč. Debatu s kvalifikovanými odborníky totiž musí každý prohrát, tedy pokud se budou všichni tvářit, že demokracii chtějí. Praktickým klíčem k demokracii je funkční právo občanů rozhodovat přímo, tedy kvalitní zákon o referendu, který odpovídá ústavě a principům demokracie, přičemž dodám, že drtivá většina zemí v Evropě, v Evropské unii, zákon o referendu má. Takže to, co tady prosazuje Fialova vládní pětikoalice, je i proti tomu, jak to funguje v jiných zemích EU, a je to proti demokracii.

Ze semináře, který v minulosti ve Sněmovně proběhl, víme, že všichni tehdy zúčastnění ústavní právníci se shodli, že jen jediný návrh zákona o referendu odpovídá Ústavě a demokratickým právům občanů, a to je návrh SPD. Byl to seminář, kterého se zúčastnili renomovaní ústavní právníci, a byl to seminář, který v minulém volebním období proběhl v Poslanecké sněmovně.

Nechť vládních politiků v souvislosti s referendem je cítit na sto honů, přitom veškeré námitky jsou spíše absurdní a legrační. Ti, kdo platí daně, podle vás, vážené kolegyně a kolegové, nesmějí o jejich použití rozhodovat. V nejvyspělejších demokraciích platí opak. Nejen ve Švýcarsku nebo Lichtenštejnsku, ale třeba i v mnohých státech USA o dění mohou rozhodovat občané.

V civilizovaném světě musí platit premisa, že veškerá moc pochází z lidu, a toto říká i naše Ústava. Ve skutečné demokracii se této moci může lid zřeknout ve prospěch zastupitelů, ale tuto pravomoc předává dobrovolně, a pokud je toto předání dobrovolné, musí mít občan možnost si tuto pravomoc kdykoliv vzít zpět a použít ji, jak uzná za vhodné, pokud tím neporuší lidská práva ostatních. Tedy přeloženo do lidštiny, v demokracii je to občan, kdo má moc ve své zemi, a i když určí své zástupce, musí mít vždy právo o jakémkoliv tématu případně rozhodnout sám přímo.

Ted' bych se krátce věnoval dalším rozdílům mezi zákonem o referendu, který navrhuje SPD – navrhuje ho tady dlouhodobě – a zákonem, který navrhlo hnutí ANO. A jsem za to

rád, že i hnutí ANO konečně navrhlo alespoň nějaký zákon o referendu, a my ten zákon, pakliže by ho někdo někdy pustil do druhého čtení, podpoříme, protože jsme rádi za jakýkoliv zákon o referendu. Takže my podpoříme jakýkoliv zákon o referendu, protože i malý krůček vpřed je krůčkem vpřed.

Takže když se podíváme na ty rozdíly mezi návrhem hnutí SPD a hnutí ANO, už první zásadní jsem tedy jmenoval. Je to to, že návrh SPD je skutečně široký, demokratický v tom nejlepší slova smyslu a my umožňujeme a chceme umožnit v našem návrhu zákona, aby lidé mohli vyvolat referendum o vystoupení České republiky z EU nebo i třeba z NATO a aby občané sami rozhodli o své budoucnosti ve své zemi. Náš návrh SPD umožňuje změnu ústavního pořádku v tom smyslu, například zrušení Senátu, což návrh hnutí ANO neumožňuje.

Dalším rozdílem je, jakým mechanismem lze vyvolat referendum. SPD navrhuje – já jsem v minulém volebním období navrhoval, aby k vyvolání referenda stačilo 100 000 podpisů občanů. Po diskusi, která tady proběhla v minulém volebním období na komisi pro ústavu, jsem získal dojem poté, co náš návrh zákona prošel přes první čtení do druhého, vznikla poměrně konstruktivní diskuse, a tady musím poděkovat té konstruktivní diskusi i paní profesorce Válkové, kde tedy jsme se snažili najít nějakou rovnováhu, a nakonec jsme tedy upravili návrh našeho zákona na 250 000 podpisů k vyvolání referenda a doufal jsem, když už to ostatní strany nechaly projít přes první čtení do druhého, že snad konečně bude nějaký konsenzus, ten zákon konečně odejde do Senátu a dáme toho Černého Petra Senátu, který by to zablokoval, což by bylo pochopitelně politicky podle mého názoru chytré, aby se ukázala pravá tvář senátorů a Senátu, kteří by zákon o referendu samozřejmě odmítli. Takže my jsme – návrh pro toto volební období k vyvolání referenda – dali 250 000 podpisů po diskusi, která tady byla, aby to aspoň mělo nějakou šanci, aby to prošlo. Hnutí ANO ale navrhuje 450 000 podpisů, což je opravdu hodně. To v podstatě velice ztěžuje vyvolání referenda. Pravda, pořad lepší než návrh ČSSD z minulého volebního období, 800 000 podpisů. To samozřejmě byl výsměch všem a byla to v podstatě jenom komedie ze strany ČSSD, a to ani nemluvím o tom, že tam dávali 50% kvorum účasti. Přitom u voleb je kvorum nula pro platnost voleb. Takže ale ČSSD tady není, už ani nebude, protože se stejně přejmenovali, takže už to bude třeba případně jiná strana.

Počet podpisů na vyvolání referenda – hnutí ANO k tomu přistupuje mnohem přísněji a ztěžuje ty podmínky ve srovnání s SPD k tomu, aby nějaké referendum šlo vyvolat. Dále hnutí ANO v tom svém návrhu požaduje účast v referendu pro závaznost nejméně 25 %. Já jsem v minulém volebním období navrhl varianty různé. Samozřejmě, tou první variantou byla nulové kvorum pro platnost, jako je u voleb, jako je u jakýchkoliv voleb v České republice. Jeden člověk může rozhodnout, pakliže ostatní neprijdou, protože platí právní premisa, že tím, že se člověk neúčastní voleb, tak je to také právní akt a předává tu volbu jiným občanům. Po diskusi, která tady probíhala minulého volebního období právě na komisi pro ústavu, tak jsme v tom návrhu, který jsme dali toto volební období, zdvihli to kvorum na 20 %, zase aby to šlo nějakým způsobem, aspoň to mělo šanci. Ovšem pak, jak říkám, ústavní většina, která byla potřeba, se odvrátila, ČSSD začalo dělat problémy, Piráti začali dělat problémy a tím to haslo, protože ústavní většinu tím pádem jsme ztratili, přestože jsme ji tady v minulém volební období měli. Tady byla ústavní většina na to, aby prošel zákon o referendu, nějaký zákon o referendu aspoň, bylo nás tady přes 120. Ale jak říkám, Piráti ji zradili, ČSSD pak zradilo a nakonec jsme v tom zůstali sami, takže to pak už nemělo smysl – nebo bojovali jsme za to, ale oni se sekli, takže 120 hlasů prostě nebylo k dispozici. Tak to skončilo ve druhém čtení a už se to bohužel k tomu hlasování neposunulo.

Takže my po té diskusi, byť já jsem pro co nejnížší kvorum, i klidně 0, jako je to u voleb, tak my máme 20, abychom aspoň trošku tomu dali šanci. ANO má 25, takže je to opět ve srovnání s SPD určité ztížení, ztížení toho, aby referendum vůbec bylo platné, aby bylo závazné. Ta závaznost je u obou návrhů, což vítám, musím říct, protože my jsme

vždycky prosazovali závazné referendum, protože je to hlasování občanů, je to všelidové hlasování občanů. Pamatuju, jak tady byla dlouhá diskuse i ohledně té závaznosti, protože řada lidí závazné referendum nechtěla. Tady i ti, co byli pro referendum jako takové, ale chtěli jenom to doporučující referendum. Ale k čemu to pak je? To bude stát peníze, všechno, a v podstatě je to jenom draze placený průzkum veřejného mínění, podle kterého se potom politici ani nebudou muset řídit. Takže to, že hnutí ANO tam také vložilo tu závaznost, to myslím, že je dobře. My ji tam máme od začátku taky a myslím, že to super, jo? V každém případě znovu musím pochválit kolegy z hnutí ANO, že jsme tady prostě už dva, kdo tady podali návrh o referendu písemnou formou, a když to příští volební období nějak dopadne, doufám, že na to nezapomeneme. Nebo nezapomeneme: říkám schválně přísně to v množném čísle, a že když dáme těch 120, což by bylo super, tak to aspoň pošleme do Senátu a budeme bušit na ten Senát, obrazně řečeno, politicky, mediálně, ať oni ukážou, že jsou na straně demokracie, a konečně zákon o referendu prosadíme.

Takže to jsem vlastně i velice stručně, takovou laickou formou bych řekl, rozebral podstatu zákona o referendu, rozdíl mezi zákonem o referendu hnutí ANO, který je teď nově tady podán, a zákonem o referendu, který SPD tady už opakovaně podalo, tady leží a snažil jsem se ho mnohokrát předřadit na program schůze. Nicméně vládní pětikoalice to vždy zamítla.

Teď bych se krátce zastavil u otázek, které prezentovalo hnutí ANO, že by chtělo takové referendum vyvolat. Ano, jsou to správné otázky. To je potřeba říct, správné otázky. Je to otázka, aby lidé v referendu rozhodli o korespondenční volbě, je to otázka, aby lidé rozhodli o přijetí či odmítnutí eura, je to otázka ohledně přijímání, nepřijímání migrantů à la migrační pakt EU, který tady prosazuje vlastizrádně Fialova vláda. My tady nechceme žádné africké a islámské migranty, ani nechceme platit nějaké výpalné za odmítání migrantů, co tady vláda odsouhlasila, ministr vnitra Vít Rakušan to udělal. Samozřejmě tyto otázky a zrušení práva veta pro Českou republiku, což prosazují strany v Evropské unii, což prosazují strany Fialovy vládní pětikoalice, to je prostě otřes. To je taky vlastizrada z mého pohledu, podle mého názoru. Takže hnutí ANO jako prioritu sdělilo tyto čtyři otázky. Jsou to správné otázky, jsou to otázky, o kterých mluvíme dlouhá léta. Samozřejmě náš návrh zákona SPD tyto otázky obsahuje a umožňuje možnost vyvolat referendum na tyto otázky. Takže to je správně a jsem za to rád, že jsme tady dvě strany, které už s tímto přišly. Ale znovu říkám, kolegové z hnutí ANO jsou velmi opatrní, až kam s referendem zajít a v těch zásadních podstatných otázkách, to znamená členství či vystoupení z EU, to zásadně odmítáte. Přitom právě Green Deal, který zdražuje energie, právě přijetí, nepřijetí eura, přijímání migrantů, zrušení práva veta pro Českou republiku, to všechno jsou přece otázky, které vychází z členství České republiky v Evropské unii, a bez toho principiálního referenda, o kterém my tady hovoříme, my v SPD, to stejně jenom oddalujete. Jenom to stojí zbytečné peníze navíc naše občany, ty drahé energie a tak dále.

Já jsem pro to, aby se udělal jasný řez, aby prostě v tom smyslu se vyvolalo referendum o vystoupení či setrvání České republiky v EU a aby čeští občané dali jasný signál včetně těch jednotlivých otázek – ano, o přijetí eura, otázek přijímání migrantů. My dokonce v SPD na to už dva roky sbíráme petici, u migrantů dokonce déle. U eura taky už několik let sbíráme petici proti přijetí eura v České republice. Máme mnoho podpisů na to. Mnoho let sbíráme petici proti přijímání migrantů. Ostatně já jsem s tím tématem začal už v roce 2013 a já vzpomínám, jak mě tady očernila média, když jsem na to jako jediný v České republice upozorňoval, na nebezpečí migrantů, migrace do České republiky, té nelegální migrace, tak jsem byl očerněn a od té doby mi říkali, jaký jsem rasista, xenofob a já nevím, co všechno, přitom to není vůbec pravda. A když v roce 2015 přišla ta migrační vlna, celá republika viděla, že jsem měl jako jediný pravdu a že jsem přesně tušil, co přijde. A zase jsem rád za to, že už i někteří další politici se k tomu mému dlouholetému tématu, když jsem to osamoceně prosazoval a vyhrožovali mi, vyhrožovali mi lidi, vyhrožovali mi exponenti, ti proimigrační exponenti, co jsou tady neziskové organizace, ti podporovatelé té migrace a podobně, jsem dostával

spoustu různých výhrůžek anonymních a všeho možného, takže vždycky to postupně řeší policie. Ale já jsem vždycky držel linii, nikdy jsem neustoupil a už o tomto tématu mluvím víc než deset let osamoceně, o nebezpečí migrace, a jsem rád, že otvírají oči i další a že i ti, kteří ještě před několika lety migraci podporovali a přijímali migranty dokonce, už dneska to vidí jinak. A je to dobře, je to dobře, protože je to skutečně hrozba a ohrožení.

Jsme ostatně jednou z posledních zemí Evropské unie, která celostátní referenda nezná. Ať už mají evropské země referenda v ústavě, či ne, aktivně je k hlavním ústavním či mezinárodním tématům používají téměř všichni. Poslední vlna referend oběhla Evropu, když občané jednotlivých zemí schvalovali takzvanou smlouvu TTIP mezi Evropskou unií a USA. O čem by lidé mohli hlasovat a za jakých podmínek, se samozřejmě v Evropě i ve světě různí – od naprosté demokracie, kdy je možné hlasovat o čemkoliv, až po skutečně selektivní referenda.

Mimochodem, v této souvislosti tenkrát jsem nachytl server, který si osobuje říkat, osobuje určovat, kdo říká pravdu a kdo ne, a byl to server Demagog.cz, který byl široce citován provládními médii, a oni označili tenkrát za nepravdu můj výrok, kdy jsem řekl v televizi, že se ve Švýcarsku může hlasovat o daních. Označili to za nepravdu, lháři prolhaní. Ve Švýcarsku proběhlo referendum o zvýšení DPH, protože ve Švýcarsku to mají tak, že změna ústavy musí projít referendem, a oni mají v ústavě DPH, výši DPH. To znamená, tento server je absolutně nedůvěryhodný podle mého názoru, protože označil za lež můj pravdivý výrok, a pak jsem to opakovaně v médiích s oblibou říkal a citoval a samozřejmě se mi nikdo neomluvil, a jenom to říkám i vám, protože mnozí z vás máte špatné zkušenosti se serverem Demagog.cz, takže to je argument, a ten, prosím, opakujte klidně, protože je to pravda. Byli nachytáni při lži, takže to je podle mého názoru nedůvěryhodný server. Takže takhle. Tím jsem jenom chtěl říct, že i o daních se dokonce hlasuje, například ve Švýcarsku. A mimochodem, to referendum proběhlo a Švýčari odsouhlasili mírné zvýšení DPH. Tuším, že to bylo, už je to několik let, že 7,2 % na 8, jestli si pamatuju dobře.

Takže proč o tom říkám? Není ani tedy argument odpůrců referenda pravdivý, že kdyby se mohlo hlasovat o daních, že lidé si sníží daně a že nebudou chtít, aby se platily daně. Není to pravda, ve Švýcarsku takové referendum proběhlo. A nebude to ani pravda, protože lidé jsou chytrí, lidé jsou inteligentní občané a nikdo si nezruší sociální jistoty, nemocnice, školy, prostě veřejné komunikace, zdravotnictví, sociální služby, to si lidé nezruší, to vám garantuji. Ale mohli by třeba v referendu říct, aby se vlády tolik nezadlužovaly, aby byla nějaká lepší dluhová brzda a tak podobně. Třeba ve Švýcarsku to mají tak, že rozpočet podle ústavy musí být vyrovnaný, a jenom v dobách krize lze rozpočet být deficitní s tím, že ho musí následující vláda zase uvést do toho, aby nebyl deficitní, aby byl vyrovnaný.

Faktem je, že po celé Evropě dnes sílí občanský tlak na to, aby celá Evropa, tedy Brusel, přijaly takzvanou evropskou iniciativu, celoevropské referendum. Se zástupci těchto evropských demokratických iniciativ moji kolegové po léta spolupracují, a i proto vám mohou tady potvrdit, že nic z toho, co poslední léta v našem návrhu zákona o referendu navrhujeme, není nic výjimečného, ale naopak jde o celoevropský trend.

Asi nejvíc některé politiky u nás děsí právo občanů hlasovat o odvolávání osob z volených funkcí. Přitom hlasovat například o odvolání politiků je možné nejen v mnohých státech USA, ve Švýcarsku, v Lichtenštejnsku a v mnoha zemích Latinské Ameriky, ale bylo to i u poslanců možné dokonce i podle normalizační ústavy socialistického Československa, což je pozoruhodné. Mimochodem, v případě odvolatelnosti politiků, mě se na to tenkrát ptali: A kde to funguje? A máte nějaký příklad, kdy to zafungovalo? No, je tady jeden z nejznámějších příkladů na světě, protože když se poprvé stal Arnold Schwarzenegger guvernérem Kalifornie, tak to bylo právě na základě odvolání předešlého guvernéra kvůli rozpočtovým problémům tehdy ve státu Kalifornie. Takže to je takový řekl bych nejznámější a asi i velice populárně znějící případ, kdy byl někdo odvolán, a na základě toho odvolání předešlého se dostal – se stal guvernérem, byl zvolen Arnold Schwarzenegger. Takže to jenom

jako poznamenávám, protože tady mnozí z vás vzhlíží ke Spojeným státům americkým, tak jenom abyste si tam taky brali příklady, nejenom nakupováním předražených zbraní, ale také, co se týče demokratických principů v některých amerických státech. Ale někdy ty příklady jsou vhodné, někdy ne, protože zase u korespondenční volby jsme viděli, ale tam je trochu jiný systém, protože někde nemají ty ID průkazy, tak pak to tam vyplňovali, bůhvídko tam vyplňoval ty lístky a válelo se to po zemi, kdovídko hlasoval, takže tam zase mají různá specifika v těch zemích.

A zákon o referendu, byť omezeném, jsme měli i my za první republiky, takže argumenty odpůrců, že jde o něco u nás nevyzkoušeného a že naši lidé na to nejsou připraveni, jsou nejen scestné, ale přímo lživé a jsou také nespravedlivé, diskriminační a nelogické. V první řadě návrhy zakázat lidem o některých tématech rozhodovat nebo splňovat vysoká kvora už předem staví na jinou úroveň prostého občana a proti němu poslance, senátora či prezidenta. Pro jejich zvolení stačí v podstatě libovolný počet oprávněných voličů bez kvora účasti občanů u voleb, o tom jsem hovořil. Zároveň poslanec, zvolený dokonce bez získání většiny naprosto marginálním počtem voličů, a podobně senátor zvolený pár tisíci hlasy mohou přitom hlasovat a rozhodovat o jakýchkoliv zákonech či změnách ústavy, které ovlivní životy 10 milionů lidí. I proto ve skutečných demokraciích platí přesný opak. To znamená, že například nejen ve Švýcarsku nebo v Lichtenštejnsku, ale třeba i v Dánsku o změnách ústavy smí rozhodovat pouze občané v referendu. Kdo jiný má o své zemi rozhodovat než občan? A také proto, jak už jsem zmínil, i v České republice se o přistoupení k Evropské unii hlasovalo v referendu.

Tady bych se malinko jenom zastavil, protože slyším v poslední době s tím, jak jsme otevřeli tu otázku přijetí, nepřijetí eura, respektive otevřela ji vládní pětikoalice, která řekla, že chcete přijímat euro, některé vaše strany Fialovy vládní pětikoalice, že chcete přijmout euro, a poškodit tak Českou republiku ještě více, než jste ji poškodili – tak my jsme samozřejmě proti přijetí eura, a teď já čtu někde vždycky nějaké argumenty – tedy jenom pár, že ano, samozřejmě, protože naši voliči jsou proti přijetí eura, většina lidí v České republice je proti přijetí eura – že už se o přijetí eura hlasovalo a o takových věcech tenkrát před dvaceti lety v referendu. No pozor, to nevím, kde to vzali.

Za první, tenkrát nikdo neřekl, že eurozóna se dostane do takových problémů, kdy tady budou astronomicky zadlužené státy eurozóny a v rámci evropského stabilizačního mechanismu kdybychom my přistoupili do eurozóny, stejně jako jakýkoliv stát, tak bychom se museli spolupodílet na financování a sanaci dluhů zadlužených států eurozóny, a dokonce přímo finančně bychom tam museli lít naše peníze, to znamená, Česká republika by si musela půjčit peníze na to, aby poslala peníze na sanaci dluhů jiných zemí, na které ale nemáme vůbec vliv, ani na jejich vlády, ani na jejich rozpočty. To je fantasmagorický scénář. To tady nikdo neřikal, stejně jako nikdo neřikal dvaceti lety, že Evropská unie bude přijímat nelegální migranty, že nám je bude nutit.

Takže co to tady vykládáte, vy zastánci evropské... vy odpůrci referenda! To je přece – nebo snad chcete říct, že ve dvaceti letech jste měli stejné názory, jako máte ve čtyřiceti? Nebo když jste se s někým ve dvaceti letech seznámili, vzali jste si ho a pak vás podvedl, že s ním musíte být v tom svazku i po dvaceti letech? Co to vykládáte, co to říkáte za nesmysly! Přece je zcela logické po dvaceti letech zopakovat referendum, protože je to úplně jiná Evropská unie, než byla slibována, úplně jiná, s jiným programem, s protičeským, s protinárodním programem, který poškozuje Českou republiku a naše občany. Nikdo neřikal před dvaceti lety, že tady bude takovýto Green Deal, který takto šíleným způsobem zdražuje energie, aktivistický, nesmyslný projekt. Takže je potřeba udělat referendum o vystoupení z EU, aby sami občané rozhodli, ne Okamura, aby sami občané rozhodli o budoucnosti ve své zemi. A my budeme výsledek referenda samozřejmě respektovat.

Zajímalo by mě, jaký argument tu mají ti, co byli pro referendum o vstupu do EU a dnes jsou najednou proti stejnému referendu, které by setrvání potvrdilo nebo vyloučilo. Ten

argument, který slýchám nejčastěji, jsem teď vysvětlil, ten nemá logiku, a je dokonce zcela lživý. Prostě absolutně, vůbec neodpovídá ani na to, jak funguje život.

Podotýkám, že tehdejší první a jediné referendum v naší novodobé historii nebylo omezeno ničím, hlasovalo se o mezinárodní smlouvě a k rozhodnutí stačila prostá většina zúčastněných voličů. Tehdy také platil princip přeneseného mandátu, tedy že ten, kdo nevolí, dává právo rozhodnout těm, co k volbám přišli. Čili krátce řečeno, i jeden volič mohl rozhodnout o našem vstupu do EU, kdyby ostatní nepřišli, protože nebylo žádné kvorum účasti u referenda pro platnost referenda. A teď najednou nejenom že nechcete referendum, zákon o referendu, ale vy, kteří jste tady prosazovali, ty strany, co tady prosadily referendum o vstupu EU, ano, tady ve Sněmovně byla ODS, ČSSD, lidovci, tak vy najednou jste nejen proti tomu referendu, ale i ti, co byli pro to referendum tenkrát, tady navrhuji nesmyslná kvora účasti u toho stejného referenda, aby to referendum pokud možno vůbec neplatilo. To je neuvěřitelné pohrdání občany, to je neuvěřitelné řekl bych vysmívání se občanům. A možná si mnozí z vás všimli, že o Lisabonské smlouvě, tedy o mezinárodní smlouvě, se automaticky hlasovalo v referendech v celé Evropské unii. Příznivci Bruselu tato referenda manipulovali, ta prohaná opakovali, ale nikdy nikdo nezpochybnil právo občanů o mezinárodní smlouvě hlasovat. To děláte pouze vy tady u nás, vážené dámy a pánové z ostatních stran!

V čem jste jiní, že vy tohle právo usilovně a veřejně občanům naší země odpíráte? Statistiky a analýzy v USA či ve Švýcarsku zcela jasně prokazují, že tam, kde o daních a dalších zásadních věcech rozhodují občané, tam, kde je více referend, tam veřejná správa pracuje lépe, efektivněji a jsou tam nižší daně a spokojenější občané. Volání po zavedení demokracie není samoučelné, velkou část systémových problémů naší země nevyřeší žádné řádné ani mimořádné volby za stávajících nedemokratických pravidel. Myslet si, že jakákoliv změna vlády přinese skutečně zásadní změnu, je nesmysl.

Problém naší země je daný špatným systémem, který občanovi neumožňuje své politiky a jejich práci účinně kontrolovat. Podstatou referend je vlastně to, že zavádí kontrolní mechanismus. Máme tu moc zákonodárnou, kterou tvoří parlament, potom moc výkonnou, exekutivní, kterou tvoří vláda a prezident, ale chybí nám faktická moc kontrolní. Tu v demokracii tvoří právě občané a tuto moc vykonávají hlasováním v referendech. Kdo jiný má mít právo kontrolovat, co se platí z daní, než ten, kdo platí, tedy občan? Kdo jiný má mít poslední slovo v rozhodování o své zemi než ten, komu podle ústavy i přirozeného práva patří, tedy občan?

My samozřejmě podporujeme jakýkoliv návrh, který alespoň otevře v naší zemi dveře demokracii, takže podpoříme i návrh velmi osekáního a z mého pohledu málo demokratického zákona o referendu, který předkládá hnutí ANO, s tím, že to bereme jako první krok správným směrem k zemi, v níž sami sobě vládnou občané, ke skutečné demokracii. Samozřejmě ta realita bude taková, že Fialova vládní pětikoalice ani jeden z těchto návrhů nepustí do dalšího čtení a zamítnete nám jeho projednání, ať je to návrh SPD, nebo teď ten nový návrh ANO. Děkuji za pozornost. (Tleskají poslanci SPD.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. Nyní s přednostním právem vystoupí paní předsedkyně Alena Schillerová, prosím.

Poslankyně Alena Schillerová: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Vážené dámy, vážení pánové, od předložení návrhu ústavního zákona o celostátním referendu poslanci hnutí ANO uplynulo tři čtvrtě roku, a přestože se jedná o zákon připravený naprosto precizně a komplexně a bylo k němu mimo jiné zpracováno i stanovisko Parlamentního institutu, podle něhož je návrh v souladu s evropským právem, k dnešnímu dni nebyl tento tisk na jednání Sněmovny zařazen. Současné celospolečenské naléhavé otázky, jako je například záležitost zachování české koruny či přechod na euro, ale také korespondenční volební hlasování,

zrušení práva veta v Evropské unii nebo přerozdělování migrantů přitom podle našeho názoru akcelerují potřebu mít tento významný institut občanské participace na výkonu demokracie v účinnosti. To je ten důvod, proč jsme požádali o svolání mimořádné schůze Poslanecké sněmovny k našemu návrhu na celostátní referendum, který vám nyní předkládám.

Návrh ústavního zákona o celostátním referendu a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, je předkládán s cílem naplnit čl. 2 odst. 2 Ústavy České republiky, jenž stanoví, cituji: „Ústavní zákon může stanovit, kdy lid vykonává státní moc přímo.“ Listina základních práv a svobod České republiky současně dává v čl. 21 svým občanům, cituji, „právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců“. Idea celostátního referenda pak vychází z myšlenky, že demokracie není úplná, není-li součástí ústavního systému možnost, aby o základních otázkách spolurozhodovali občané.

V moderní, sofistikované, a co se pravidel týče, komplexní společnosti by však současně primární formou výkonu státní moci měla být zastupitelská demokracie. Přímá demokracie v podobě referenda by naopak měla být formou spíše výjimečnou a doplňkovou při rozhodování o zásadních otázkách vnitřní nebo zahraniční politiky státu.

Dovoluji si vás ujistit v této souvislosti, že předložený poslanecký návrh tuto skutečnost plně respektuje. V referendu by podle námi předkládaného zákona bylo možné rozhodovat o věcech vnitřní nebo zahraniční politiky státu s výjimkou rozhodování o základních právech a svobodách zaručených ústavním pořádkem nebo mezinárodními smlouvami nebo o změně ústavního pořádku, o státním rozpočtu a věcech znamenajících zásah do právní úpravy nebo správy daní, poplatků a podobných peněžitých plněních, o věcech, které by byly v rozporu se závazky vyplývajících pro Českou republiku z mezinárodního práva, o členství České republiky v mezinárodní organizaci nebo instituci, o ustanovování konkrétních osob do funkcí nebo o jejich odvolávání, o individuálních právech a povinnostech, o vyslovení souhlasu s vypovězením nebo ratifikací mezinárodní smlouvy, o postavení, činnosti a věcech v působnosti České národní banky. Vyloučeno je také referendum o věcech týkajících se výkonu moci soudní. Současně referendem podle předloženého návrhu nelze schvalovat, měnit nebo rušit právní předpisy, čímž je plně respektována moc zákonodárná, která náleží pouze Parlamentu. Je tedy zřejmé, že navrženým celostátním referendem by nebylo možné například hlasovat o vystoupení z Evropské unie nebo ze Severoatlantické aliance a vyňato je také rozhodování o demokratických náležitostech právního státu, zasahování do nezávislosti moci soudní či působnosti centrální banky.

Co se týče iniciační pravomoci referenda, podání návrhu na jeho vyhlášení by bylo možné dvěma cestami, cestou občanskou a dále cestou parlamentní. Nejprve k té první možnosti. Navrhovat konání referenda by byl podle tohoto návrhu oprávněn každý občan České republiky, který dosáhl 18 let, a to v případě, že jeho návrh podpoří petice podepsaná nejméně 450 000 občanů. Příslušné podpisy by přitom bylo možné sbírat až po uplynutí 12 měsíců od rozhodnutí Ústavního soudu o tom, že navržené otázky referenda jsou v souladu s ústavním pořádkem a prováděcím zákonem. Cesta druhá, parlamentní: tam platí, že navrhovat konání – nebo tam se navrhuje – že konání referenda by byl oprávněn také Parlament České republiky. V takovém případě by k podání návrhu bylo potřeba kumulativního souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny přítomných senátorů. Soulad návrhu na konání referenda s ústavním pořádkem a prováděcím zákonem by následně posuzoval Ústavní soud, a to zejména z hlediska splnění veškerých náležitostí navržených otázek, tedy že otázka pro referendum by měla být jednoznačná, srozumitelná a formulovaná tak, aby na ni bylo možné odpovědět slovem „ano“ nebo „ne“. Otázka by naopak nesměla obsahovat klamavé nebo hodnotící části a nesmělo by v ní být naznačeno, jak na ni odpovědět. Následně v případě souladu návrhu s ústavním pořádkem a prováděcím zákonem by referendum vyhlásil prezident republiky.

Právo hlasovat v referendu by náleželo každému plnoletému občanu České republiky a výsledek by se stal platným tehdy, pokud hlasovala pro návrh nadpoloviční většina hlasujících a tato většina současně představovala alespoň 25 % osob oprávněných v referendu hlasovat. Rozhodnutí by bylo pro vládu a Parlament závazné, a to po dobu volebního období Poslanecké sněmovny, v němž se referendum konalo, nejméně však po dobu tří let ode dne oznámení výsledku hlasování v referendu. Po tuto dobu by vláda byla povinna rozhodnutí v rámci své působnosti provést a Parlament nesměl přijmout usnesení, které by bylo v rozporu s většinovým přáním lidu.

V případě přijetí tohoto našeho návrhu by podrobnosti týkající se například podmínek výkonu práva hlasovat, způsobu ověření správnosti údajů na petici, podrobnosti navrhování a podobně stanovil prováděcí zákon, který by bylo samozřejmě nutné připravit a schválit v legislativním procesu. Jsme přesvědčeni, že přímá demokracie v podobě referenda je sice výjimečnou a doplňkovou formou rozhodování, ale v případě zásadních otázek vnitřní nebo zahraniční politiky státu institutem velice chybějícím a žádoucím.

Dovolte mi, abych ještě připomněla jednu věc. Stále více občanů podporuje a žádá zavedení referenda v některých z otázek, o kterých jsem hovořila. Dovolím si upozornit na zajímavou publikaci, kterou mám od své ctěné kolegyně, paní profesorky Válkové, je to publikace Akademie věd, jmenuje se... (Poslankyně se rozkašle.) Omlouvám se... Referendum a zastupitelská demokracie. (Poslankyně se opět rozkašle, pije vodu.) (Mimo mikrofon: Jsem vymluvená.) A právě proto navrhujeme náš ústavní systém rozšířit o tuto v mnoha vyspělých demokraciích úspěšně (Selhávajícím hlasem) fungující... možnost. (Poslankyně se odmlčí, pije vodu.) Už jsem se domluvila. (Ministryně Černochová hovoří mimo mikrofon, podává lahev s vodou: Paní Schillerová...) (Poslankyně Schillerová mimo mikrofon: Děkuju.)

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Já když tak chvíli budu bavit tady publikum.

Poslankyně Alena Schillerová: Byl by to ostatně příhodný krok a gesto, kterým by Poslanecká sněmovna... mimo jiné jasně deklarovala, že se názoru veřejnosti na palčivé otázky, jako je například v těchto dnech tolik diskutovaná změna volebního systému poštovní volbou, rozhodně neobává. Já vám děkuji (Selhávajícím hlasem.) za pozornost, už je to asi signál, abych přestala mluvit, ale mám velkou prosbu. Prosím, otevřete tento bod a umožněte, aby mohli vystupovat další mí ctění kolegové, zejména paní profesorka Válková, která se podílela... (Poslankyně Oulehlová přináší k pultíku a podává balíček kapesníků.) – Děkuju, tolik péče jsem si ani nezasloužila – která se podílela na vytvoření tohoto našeho poslaneckého návrhu, a určitě je tou nejpovolanější, která má k tomuto návrhu co říci. Děkuji vám za pozornost. (Potlesk v sále.)

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji, A vzhledem k tomu, že žádné další přednostní právo zde nevidím, zagonguji, A předtím, než všechno přečtu, ještě využiji času a přečtu omluvy. (Poslanec Benda se hlásí o slovo.) Ale je zájem pana předsedy. Prosím.

Poslanec Marek Benda: Ano, paní předsedkyně vzhledem ke své indispozici byla trochu kratší, než jsme čekali, takže já bych poprosil o čtyřminutovou přestávku na poradu poslaneckého klubu ODS.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Ano, děkuji, takže vyhlašuji přestávku do 16.38.

(Jednání přerušeno od 16.34 do 16.38 hodin.)

Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, dovoluji, abych pokračoval po krátké přestávce.

Přečtu ještě omluvy. Pan poslanec Ondřej Havel od 17 hodin z pracovních důvodů, pan poslanec Šimek od 15 hodin z pracovních důvodů, paní poslankyně Voborská od 15.30 z pracovních důvodů a pan ministr Blažek od 15.30 z pracovních důvodů. (Hluk v sále.)

A nyní přistoupíme ke stanovení pořadu 90. schůze, jehož návrh je uveden na pozvánce, a připomínám, že podle § 54 odst. 7 zákona o jednacím řádu rozhodne Sněmovna pouze o pořadu uvedeném v žádosti. Nelze navrhnout žádnou změnu ani doplnění pořadu, rovněž tak nelze rozšiřovat schválený pořad. (Ťukání karet do lavic.)

Já jsem zaregistroval zájem o odhlášení, tak jsem tak učinil. Prosím, abyste se přihlásili.

A nyní tedy budeme hlasovat o celém návrhu pořadu 90. schůze Poslanecké sněmovny tak, jak byl písemně předložen.

Zahajuji tímto hlasování a táži se, kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 2, přihlášeno 168, pro 79, proti, 88. Výsledek: zamítnuto.

Pořad schůze tedy nebyl schválen a já tímto končím 90. schůzi Poslanecké sněmovny.

Připomínám, že za pět minut bude zahájena 91. schůze, tedy 16.45. Děkuji.

(Schůze skončila v 16.40 hodin.)